

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen ohje
Kauniaisissa

Sosiaali- ja terveystoimi hyväksynyt XX.2018

Sisällys

Kelan ohje ja lainsäädäntö.....	3
1. Toimeentulotuen perusosien määrät 1.1.2018 alkaen	4
1.1 Perusosan jakautuminen	5
2. Hakemuksen käsittely / siirtäminen oikealle viranomaiselle	5
2.1 Asunnottomat ja asiakkuuden määräytyminen pääkaupunkiseudulla	5
2.2 Muutto toiseen kuntaan.....	6
2.3 Tuettu asuminen.....	6
2.4 Palveluasuminen toisen kunnan alueella	6
3. Velkajärjestelyasiakas toimeentulotuen hakijana.....	7
4. Perusosan alentaminen	7
5. Lasten tapaamisesta aiheutuneet kulut, elatusapu	7
6. Vuokravakuus	8
6.1 Vuokravakuuspäätöksiä ei tehdä takaisinperinnällä	8
6.2 Vuokravelka	9
7. Kodin hankinnat.....	9
7.1 Kalusteet.....	9
7.2 Alkuavustus.....	9
7.3 Tavaroiden varastointi.....	10
8. Lasten tarvikkeet, harrastus- ja lomavirkistysmenot	10
9. Ajokortista ja auton käytöstä aiheutuvat kustannukset	11
9.1 Matkakustannukset	11
10. Opinnoista aiheutuvat menot	11
10.1 Tietokoneen hankinta.....	11
10.2 Ylioppilastutkintomaksut, pääsykoemaksut.....	12
10.3 Maahanmuuttajien kielikurssit.....	12
11. Perheryhmäkodissa asuvat nuoret.....	12
12. Vankeusajan toimeentulotuki	13
12.1 Asunnottoman, vapautuvan vangin palveluiden järjestämisvelvollisuus	13
13. Edunvalvontapalkkio ja tilintarkastusmaksu	13
14. Hammashuolto	13
15. Romaninaisen hame	14
16. Hautausmenot.....	14
16.1 Hautausavustuksen hakeminen hautajaisten jälkeen.....	14
16.2 Lähiomaisen hautajaiset.....	15
17. Ehkäisevä toimeentulotuki.....	15

Kelan ohje ja lainsäädäntö

Toimeentulotuen myöntäminen perustuu lakiin toimeentulotuesta. Kela käsittelee 1.1.2017 alkaen päätökset perustoimeentulotuesta ja kunta täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta.

Kelan etuusohjesivusto: http://www.kela.fi/kelan-etuusohjeet_ohjeet-etuuksittain (toimeentulotuen ohjesivu päivittyy aika ajoin).

1§ Perustoimeentulotuen tarkoitus

Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo.

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja oman toimintansa suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta (3.11.2000/923)

Matkakorvauksen tarkoituksena on tukea henkilön osallistumista kuntouttavaan työtoimintaan (2.3.2001/191).

2§ Oikeus toimeentulotukeen

Jokaisella on oikeus saada toimeentulotukea, jos hän on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, toimeentuloa turvaavien muiden etuuksien avulla, muista tuloistaan tai varoistaan, häneen nähden elatusvelvollisen henkilön huolenpidolla tai muulla tavalla.

Jokaisella on velvollisuus kykynsä mukaan pitää huolta itsestään ja omasta elatuksestaan sekä, siinä laajuudessa kuin avioliittolaissa (234/1929), lapsen elatuksesta annetussa laissa (704/1975) ja muussa laissa säädetään, puolisonsa sekä alaikäisten lastensa ja ottolastensa elatuksesta.

7C § (29.12.2005/1218) Täydentävä toimeentulotuki

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisina erityismenot, joita ovat:

- 1) muut kuin 7 b§:ssä tarkoitetut asumisesta aiheutuvat menot; sekä
- 2) henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot.

(26.6.2015/815)

L:lla 815/2015 muutettu 1 momentti tulee voimaan 1.1.2017. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisina erityismenot, joita ovat:

- 1) lasten päivähoitomenot;
- 2) muut kuin 7 B §:ssä tarkoitetut asumisesta aiheutuvat menot; sekä (19.1.2006/64)
- 3) henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot.

Henkilön tai perheen erityisenä tarpeena tai olosuhteena voidaan pitää esimerkiksi pitkäaikaista toimeentulotuen saamista, pitkäaikaista tai vaikeaa sairautta sekä lasten harrastustoimintaan liittyviä erityisiä tarpeita.

3 momentti on kumottu L:lla 19.1.2006/64.

13§ (3.11.2000/923) Ehkäisevä toimeentulotuki

Kunta myöntää päättämiensä perusteiden mukaisesti ehkäisevää toimeentulotukea 1 §:n 2 momentissa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää muun muassa tuen saajan aktiivointia tukeviin toimenpiteisiin, asumisen turvaamiseksi, ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi sekä muihin tuen saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin.

1. Toimeentulotuen perusosien määrät 1.1.2018 alkaen

Tuen saaja	Euroa / kk	Euroa / pv
Yksin asuva, lapseton	491,21	16,38
Yksinhuoltaja	540,33	18,02
Muu 18 vuotta täyttänyt, avio-/avopuolisot kumpikin	417,53	13,92
Vanhempansa/vanhempiensa luona asuva 18 vuotta täyttänyt hlö	358,58	11,96
10-17-vuotias lapsi; 1. lapsi (70% yksin asuvan perusosasta)	343,85	11,46
10-17-vuotias lapsi; 2. lapsi (65% yksin asuvan perusosasta)	319,29	10,65
10-17-vuotias lapsi; 3. lapsi jne. (60% yksin asuvan perusosasta)	294,73	9,83
Alle 10-vuotias lapsi; 1. lapsi (63% yksin asuvan perusosasta)	309,46	10,32
Alle 10-vuotias lapsi; 2. lapsi (58% yksin asuvan perusosasta)	284,90	9,50
Alle 10-vuotias lapsi; 3. lapsi jne. (53% yksin asuvan perusosasta)	260,34	8,68

1.1 Perusosan jakautuminen

Ravintomenot	49 %
Vaate- ja jalkinemeno	9 %
Informaatiomeno (lehti, televisio, puhelin)	20 %
Vähäiset terveydenhuoltomenot	3 %
Muut jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot	19 %

2. Hakemuksen käsittely / siirtäminen oikealle viranomaiselle

Jos perustoimeentulotuen hakemus saapuu kuntaan, hakemus toimitetaan Kelaan salattuna sähköpostina tai kirjepostilla.

Turvakieltoasiakkaiden hakemuksiin liittyvät asiat: Kelan turvakieltoasiakkaiden asiakasneuvonta p. 020 635 3500 ma-pe klo 9.00-16.00.

Jos asiakas on toimittanut täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen hakemuksensa väärään kuntaan, asiakkaaseen ollaan yhteydessä ja toimitetaan hakemus oikeaan kuntaan postitse. Asiakkaalle kerrotaan postinkulun aiheuttamasta viivästyksestä. Pompottelua kunnasta toiseen ei saa tapahtua. Käsittelyajan laskenta alkaa siitä päivästä, kun hakemus on saapunut oikeaan kuntaan. Jos Kelalla on väärää tietoa asiakkaan oleskelukunnasta ja täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen hakemus on välitetty väärään kuntaan, ollaan Kelaan yhteydessä ja kerrotaan asiakkaan oleskelukunta. Jos asiakas on tilapäismajoituksessa tai tuetussa asumisessa toisessa kunnassa, ohjeistetaan asiakasta hakemaan täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea suoraan palvelun myöntäneestä kunnasta.

Osoitteet, jonne hakemus pääkaupunkiseudulla lähetetään ja yhteysnumerot:

Espoon aikuissosiaalityö, PL 2125, 02070 Espoon kaupunki
etuuskäsittelyn viranomaislinja 043 8256399
aikuissosiaalityön päivystys ma-pe klo 9-15, puh. 050 3475939 (viranomaiskäyttöön)

Helsingin sosiaali- ja terveysvirasto / toimeentulotuen hakemusten vastaanotto,
PL 8320, 00099 Helsingin kaupunki
Etuuskäsittelyn toimeentulotuen viranomaislinja ma-pe klo 9-16, puh. 09 310 44400

Vantaa: Koivukylän sosiaaliasema, Karsikkokuja 17, 2. krs, 01360 Vantaa
Täydentävän toimeentulotuen viranomaislinja ma, ti, to, pe klo 9-10, puh. 09 839 32498
Täydentävän toimeentulotuen neuvonta ma-pe klo 8.15-16, puh. 09 839 21119

2.1 Asunnottomat ja asiakkuuden määräytyminen pääkaupunkiseudulla

Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan yhteinen linjaus 2.5.2017 alkaen:

Kriisi- ja tilapäismajoituksen järjestää asiakkaan kotikunta. Kriisimajoitus järjestetään akuutissa tilanteessa ja se on väliaikaista, lyhytkestoista ja päättyy viimeistään, kun asiakas saa tuetun asumisen paikan tai oman asunnon. Tilapäismajoitus voi olla pitkäkestoisempaa, mutta sekin on tilapäistä.

Jotta asiakkuus ei jakaudu useamman kunnan kesken ja jotta asiakkuus ei katkea kriisitilanteessa, myöntää täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen se kunta, josta kriisi- tai tilapäismajoitus on myönnetty.

Jos asiakas on asunnoton eikä hänelle ole myönnetty kriisi- tai tilapäismajoitusta, täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen myöntää kunta, jossa hän oleskelee. Kela siirtää täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen kuntaan asiakkaan oleskelun perusteella.

2.2 Muutto toiseen kuntaan

Kela myöntää perustoimeentulotuen ja kohdentaa kustannukset siihen kuntaan, jossa perhe tai henkilö asuu tuen myöntämisen aikana. Kela vastaa muuttokustannuksista ja takuuvuokrista. Pääsääntöisesti uuden asunnon välttämättömistä hankinnoista vastaa se kunta, johon muutetaan, mutta mikäli hankinta on tehtävä ennen muuttoa, hankinnasta vastaa se kunta, josta muutetaan. Sosiaalityö siirtyy uuteen kuntaan.

Toimeentulotukilaki 14 a§: Perustoimeentulotuen myöntää hakemuksesta Kansaneläkelaitos Suomessa oleskelevälle hakijalle tai perheelle. Kansaneläkelaitoksen on kohdennettava perustoimeentulotukea maksaessaan kustannukset siihen kuntaan, jonka alueella hakija tai perhe vakinaisesti oleskelee. Jos hakija tai perhe oleskelee muutoin kuin satunnaisesti useammassa kuin yhdessä kunnassa, kustannukset on kohdennettava siihen kuntaan, jonka alueella oleskelusta hakijan tai perheen perustoimeentulotuessa huomioon otettavat menot johtuvat. Kiireellisenä myönnetyn perustoimeentulotuen kustannukset kohdennetaan siihen kuntaan, jossa hakija tai perhe oleskelee hakemusta tehtäessä.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntää hakemuksesta sen kunnan toimielin, jonka alueella hakija tai perhe vakinaisesti oleskelee. Jos hakija tai perhe muutoin kuin satunnaisesti oleskelee useammassa kuin yhdessä kunnassa, täydentävän toimeentulotuen myöntää sen kunnan toimielin, jonka alueella oleskelusta hakijan tai perheen menot johtuvat. Jos tässä momentissa tarkoitettun toimeentulotuen tarve on kiireellinen, toimeentulotuen myöntää sen kunnan toimielin, jossa hakija tai perhe oleskelee hakemusta tehtäessä.

Vakinainen oleskelukunta on yleensä se kunta, jossa henkilöllä tai perheellä on vakituinen osoite (STM Ohje toimeentulotuen soveltajille 2013:4, s 60).

2.3 Tuettu asuminen

Kotikunta myöntää tuetun asumisen palvelun. Niin kauan, kun kunta myöntää asiakkaalle sosiaalihuoltolain mukaista tuettua asumista, myöntää sama kunta myös täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen. Kun tuettu asuminen päättyy, myöntää täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kunta, jonne asiakkaalla on vuokrasopimus.

2.4 Palveluasuminen toisen kunnan alueella

Kotikuntalain mukaan henkilö, joka on sijoitettu perhehoitoon, laitoshoidon tai asumispalvelujen avulla järjestettyyn asumiseen muun kuin kotikuntansa alueelle, voi valita uudeksi kotikunnakseen sen kunnan, jonka alueella olevassa toimintayksikössä tai asunnossa hän asuu. Valintaoikeuden käyttäminen edellyttää,

että hoidon tai asumisen arvioidaan kestävän tai on kestänyt yli vuoden. Palvelujen järjestämisvastuu on sidottu kotikuntaan.

Palveluasumisessa olevalle myöntää täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kunta, jonka alueella laitos sijaitsee.

3. Velkajärjestelyasiakas toimeentulotuen hakijana

Kela voi myöntää velkajärjestelyssä olevalle perustoimeentulotukea poikkeustilanteissa (kts. tarkemmin Kelan ohje, kohta ”Velkajärjestely”). Asiakas ohjataan hakemaan ensin perustoimeentulotukea.

Velkajärjestelyn lyhennykset eivät ole perustoimeentulotuessa huomioitavia menoja. Käräjäoikeus vahvistaa velkajärjestelyn maksuohjelman. Velkajärjestely kestää 3 tai 5 vuotta. Maksuohjelmassa huomioidaan asiakkaan (yksinasuva/yksinhuoltaja) elinkustannusnormiksi 536 euroa/kk (alkaen vuodesta 2016). Jos velkajärjestelyssä oleva asiakas hakee toimeentulotukea, pyydetään asiakasta esittämään velkajärjestelyn maksuohjelma. Maksuohjelmasta ilmenee, paljonko asiakas maksaa lyhennyksiä ja mitä maksuohjelman laskelmaan on huomioitu tuloiksi ja menoiksi. Velkajärjestelyn maksuohjelmaa ei yleensä muuteta kuin vasta maksuohjelman loppuvaiheessa.

Jos asiakas hakee täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea, tarkastellaan hänen kanssaan taloudellinen tilanne tiliotteiden, haettujen menojen ja maksuohjelman laskelman perusteella. Jos asiakkaan menot ovat nousseet siitä, kun maksuohjelma on vahvistettu ja tulot eivät enää riitä kattamaan kaikkia ohjelmassa määriteltyjä menoja, on perusteltua myöntää ehkäisevää toimeentulotukea esim. julkisen terveydenhuollon menoihin tai yksittäiseen asiakkaalle välttämättömään menoon.

Asiakkaan on mahdollista hakea velkajärjestelyn aikana lykkäystä yhtä monen kuukauden maksuille kuin hänen maksuohjelmansa kestää (esim. kolmen vuoden ohjelmassa kolmen kuukauden maksuille). Asiakkaan tulee maksaa lykätyt kuukaudet maksuohjelmansa lopussa.

4. Perusosan alentaminen

Kela on ainoa päätösvaltainen viranomainen, joka käsittelee perusosan alennuksia. Kelan tulee tiedottaa asiakkaalle kunnan velvollisuudesta laatia suunnitelma perusosan alentamisen yhteydessä ja ohjata tämä kunnan sosiaalitoimen asiakkaaksi suunnitelman laatimista varten. Sosiaalityöntekijä/ -ohjaaja /asiantuntija arvioi asiakastapaamisessa asiakkaan tilanteen. Tapaamisessa sovitaan toiminnasta asiakkaan itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi. Asiakas toimittaa palvelutarpeen arvion tai asiakassuunnitelman Kelaan, joka voi ottaa sen huomioon päätöksenteossaan. Kunnan viranomainen ei voi määrätä Kelan päätöksentekoa.

5. Lasten tapaamisesta aiheutuneet kulut, elatusapu

Kela vastaa tapaamiskulujen myöntämisestä sen mukaan kuin tapaamisista on vanhempien kesken kunnan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen vahvistamalla sopimuksella sovittu tai tuomioistuimen päätöksellä määrätty. Kela ei korvaa sopimuksen ylittäviä kuluja. Jos tapaamissopimusta ei ole tehty, ohjataan tekemään se.

Tapaamiskuluihin voi olla perusteltua myöntää täydentävää toimeentulotukea siksi aikaa, kunnes tapaamissopimus on vahvistettu. Tapaamisesta aiheutuneisiin matkakuluihin ja lapsen ruokamenoihin voidaan

myöntää täydentävää toimeentulotukea. Matkakulut huomioidaan edullisimman matkustustavan mukaan sekä lapsen iän mukainen perusnormi / tapaamispäivä.

Lapsesta maksettava elatusapu ei ole perustoimeentulotuessa huomioitava meno. Jos asiakas hakee elatusapuun toimeentulotukea, tulee hänet ohjata ensisijaisesti hakemaan elatusmaksuun muutosta ja elatusmaksun saaja hakee elatustukea Kelasta. Kohtuulliselle järjestelyajalle voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea, jos elatusvelvollinen on oikeutettu perustoimeentulotukeen.

6. Vuokravakuus

Vuokravakuus haetaan ensisijaisesti Kelasta, se kuuluu perustoimeentulotuen piiriin. Kela arvioi asiakkaan vuokravakuuden tarpeen oman ohjeistuksensa mukaisesti (kts. Kelan ohjeistus). Jos asiakkaalla on toimeentulotuessa ylijäämäinen laskelma, tarkistaa Kelan virkailija, täyttyvätkö vuokravakuuden myöntämisen kriteerit ja arvioi, pystyykö asiakas omista tuloistaan ja varoistaan maksamaan vuokravakuuden. Kela saattaa edellyttää säästämistä, jos asiakasta ei välittömästi uhkaa asunnottomuus, ja asiakas saisi vakuuden säästettyä kohtuullisessa ajassa. Jos vuokravakuuden kriteerit täyttyvät ja asiakas ei voi asumistaan ilman vuokravakuutta turvata, voi Kela harkita vuokravakuuden myöntämistä tuloylijäämästä huolimatta.

Mikäli asiakas hakee vuokravakuutta täydentävänä tai ehkäisevänä toimeentulotukena, varmistetaan ensin, onko hän hakenut sitä Kelasta. Jos Kela ei ole myöntänyt vuokravakuutta, tulee selvittää asiakkaan mahdollisuus järjestää vuokravakuus itse esim. lainalla, jos luottotiedot ovat kunnossa tai mikäli kuukausittainen ylijäämä on suuri, säästämällä. Jos asiakas ei pysty itse järjestämään vuokravakuutta, arvioidaan, onko riittäviä perusteluja myöntää vuokravakuus täydentävänä toimeentulotukena. Perusteita vuokravakuuden myöntämiseen voivat olla:

- avio- tai avoero
- terveydelliset syyt
- perheeseen muutos
- asunnottomuus tai asunnottomuuden uhka
- työpaikan tai opiskelupaikan saaminen toiselta paikkakunnalta
- asunnon vaihtaminen edullisempaan kohtuullisuusharkinnan vuoksi.

Edellä mainituissa tilanteissa myös Kela voi tietyissä tapauksissa myöntää vakuuden perustoimeentulotukena, joten varmistus (ja tarvittaessa sosiaalitoimen puolto) Kelaan ensin.

Vuokravakuutta ei myönnetä, kun kysymyksessä on

- mukavuussyyt (esim. sauna, piha, kaupunginosan vaihto)
- tilanne, jossa asiakas ehdottaa muuttoa vuokranormia kalliimpaan asuntoon
- muutto, joka johtuu muusta kuin työ- tai opiskelupaikan saamisesta

Vuokravakuutta ei myönnetä rahana.

6.1 Vuokravakuuspäätöksiä ei tehdä takaisinperinnällä

Kauniaisten kaupunki noudattaa Kelan valtakunnallista käytäntöä vakuuksien takaisinperinnässä, ja luopuu näin ollen 1.1.2017 lukien jäljellä olevien ja 1.1.2017 alkaen maksuun realisoituvien vuokravakuussaatavien takaisinperinnästä.

6.2 Vuokraelka

Vuokraelkatilanteeseen tulee aina liittyä työskentelyä asiakkaan kanssa. Pääsääntöisesti vuokraelkaa ei myönnetä toimeentulotukena. Lapsiperheelle vuokraelka, häätö, asunnottomuuden uhka tai asunnottomuus voi olla lastensuojelullinen tilanne, vuokraelka on syy selvittää perheen tarve sosiaalihuoltolain mukaisille palveluille. Toimeentulotukea vuokraelkaan voidaan harkinnan perusteella myöntää *ehkäisevänä toimeentulotukena* asumisen turvaamiseksi, kun muita keinoja ei ole käytettävissä ja asumisen jatkumisen turvaaminen nykyisessä asunnossa on perusteltua. Pyrittävä varmistamaan, että uutta vuokraelkaa ei synny.

7. Kodin hankinnat

Kodin hankintoihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea henkilöille, joilla on perustoimeentulotukioikeus ja joilla ei ole irtaimistoa ja tarvikkeita, tai henkilöille, joiden ei ole mahdollista hankkia irtaimistoa tai ko. tarvikkeita lähiaikoina.

Hankintojen kuljetuksissa noudatetaan ensisijaisesti omatoimisuuperiaatetta. Huonekalujen kuljetukseen voidaan myöntää avustusta enintään 50 euroa.

7.1 Kalusteet

Pöytä ja tuolit	150 euroa
Sänky	yksi henkilö: 85 euroa, kaksi henkilöä: 170 euroa
Patja	50 euroa
Kerrossänky	170 euroa
Pinnasänky ja patja	100 euroa

Lisäksi voidaan myöntää erillisen harkinnan mukaan avustusta välttämättömiin kodin tekstiileihin, valaisimiin, astioihin ja verhoihin yhteensä enintään 100 euroa.

Kodinkoneisiin (esim. pyykkikone) voidaan perustelluista syistä (esim. lapsiperhe, ja taloyhtiössä ei pyykkitupaa, tai terveydellinen este käyttää taloyhtiön pesutupaa) edullisimpaan saatavilla olevaan koneeseen. Esim. edullisin pyykkikone 280 euroa.

7.2 Alkuavustus

Alkuavustus on avustus huonekaluihin, liinavaatteisiin, verhoihin, astioihin jne. Alkuavustus kattaa kaikki kulut. Se on tarkoitettu pitkään asunnottomana olleille ja / tai pitkäaikaisesti perustoimeentulotukea saaneille henkilöille, joilla ei ole irtaimistoa ja tarvikkeita ja joilla ei ole mahdollisuutta hankkia irtaimistoa lähiaikoina.

Alkuavustus 400 euroa yksinmuuttavalle ja perheelliselle 600 euroa.

7.3 Tavaroiden varastointi

Asiakkaan tultua häädetyksi asunnosta tai jouduttua pitkäaikaiseen laitoshoitoon / vankilaan (lyhytaikainen tuomio) saattaa kodin irtaimiston varastointi olla tarpeellista. Tavaroiden varastointiin myönnetään määräaikainen maksusitoumus, jos varastointi on perusteltua ja varastointiaika kohtuullinen. Huomiota kannattaa kiinnittää siihen, mikä asiakkaan varastoitavien tavaroiden arvo on. Jossain tilanteissa asiakkaan kanssa voi olla järkevää harkita tavaroiden hävittämistä ja uusien hankkimista (esim. toimeentulotukena myönnettävän kodinperustamisavustuksen avulla) siinä vaiheessa, kun asiakkaalla on jälleen oma asunto.

8. Lasten tarvikkeet, harrastus- ja lomavirkistysmenot

Pitkäaikaiselle perustoimeentulotukea saavalle asiakasperheelle voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea seuraavasti. Lapsen tarvikkeisiin voidaan myöntää

yhdistelmävaunut 200 €

rattaat 120 €

kaksosten vaunut 250 €

kaksosten rattaat 150 euroa

Muihin lastenhoitotarvikkeisiin (esim. hoitopöytä, syöttötuoli, babysitteri, turvaistuin) ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

Pitkäaikaiselle perustoimeentulotukea saavalle asiakasperheelle voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea yhteen ohjattuun harrastukseen/lapsi/vuosi korkeintaan seuraavasti:

0–3-vuotiaille 100 €/v.

4–5-vuotiaille 200 €/v.

6–11-vuotiaille 400 €/v.

12–17-vuotiaille 500 €/v.

Lisäksi lasten retkiin ja leireihin (*ei leirikoulut ja koulun retket) enintään 150 €/lapsi/vuosi.

Lasten ja nuorten polkupyöriin ja kypärään voidaan myöntää korkeintaan seuraavasti (kerta/tuen saaja):

alle 10 v-vuotias 85 €

yli 10 -vuotias 170 €

Kypärä 20 €

*** Huomioitavaa;** retkien ja muun koulun ulkopuolisen toiminnan järjestäminen perusopetuksessa: perusopetuslain mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen, joka nykytulkinnan mukaan kattaa myös koulun ulkopuolella tapahtuvan opetuksen.

Rippikoulumaksuista tulee anoa vapautusta seurakunnalta.

Aikuisten harrastusmenot sisältyvät perusosaan.

9. Ajokortista ja auton käytöstä aiheutuvat kustannukset

Ajokortin hankkimiseen tai sen uusimisesta aiheutuviin kustannuksiin ei myönnetä toimeentulotukea. Ajo-oikeuden täydentämiseen lisäkoulutuksella työllistymistä edistävänä toimenpiteenä voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea aikuissosiaalityön asiantuntijan / sosiaalityöntekijän arvioinnin perusteella. Jos oman auton käyttö on välttämätöntä, voidaan auton käytöstä huomioida 0,20 euroa kilometrikorvauksena.

Auton käytöstä aiheutuviin kustannuksiin tai autopaikkamaksuihin ei pääsääntöisesti myönnetä toimeentulotukea. Jos asiakas on saanut vammaispalvelulain mukaista avustusta auton hankintaan ja auto on henkilön vamma vuoksi välttämätön liikkumisväline, voidaan auton käyttökuluja ottaa huomioon täydentävän toimeentulotuen erityismenoina.

9.1 Matkakustannukset

Paikallisliikenteen maksut kuuluvat pääsääntöisesti toimeentulotuen perusosalla katettaviin menoihin. Matkakustannukset sukulaisten luo, työnhakuun (mahdollisuus saada TE-toimistosta), oikeuden käyntiin, kotipaikkakunnalle ym. sisältyvät pääsääntöisesti perusosaan.

Työllisyyskoulutukseen, työkokeiluun yms. työllistämistä edistävään toimintaan osallistuvalla voidaan huomioida ensimmäisen kuukauden matkakulut täydentävän toimeentulotuen menona. Jatkossa matkakulut katsotaan katettavaksi työllistymistä edistävän palvelun osallistumisen ajalta maksettavalla kulukorvauksella. Jos työkokeilussa tai muussa työllistymistä edistävässä palvelussa oleva henkilö ei saa kulukorvausta, voidaan matkakulut hyväksyä täydentävän toimeentulotuen menona koko työkokeilun / julkisen työvoimapaalvelun ajalta. Koska paikallisliikenteen menot kuuluvat toimeentulotuen perusosaan, huomioidaan pääsääntöisesti korkeintaan seutulipun ja sisäisen lipun erotus.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla henkilölle myönnetään kuntouttavan työtoiminnan matkakulut kuntouttavan työtoiminnan lain perusteella.

Jos asiakas osallistuu esim. päihdehuollon intensiiviseen avokuntoutukseen tai sosiaalisen kuntoutuksen mukaiseen toimintaan, voidaan matkakulut huomioida harkinnan mukaan täydentävän toimeentulotuen menona. Tällöin asiakas toimittaa hakemuksensa liitteenä hoitotahon antaman selvityksen käynneistä ja käyntien tiheydestä.

10. Opinnoista aiheutuvat menot

Pääsääntöisesti tuetaan ensimmäistä toisen asteen tutkintoa suorittavien opiskelua huomioimalla siihen liittyviä menoja, jos avustaminen katsotaan perustelluksi täydentävällä toimeentulotuella. Oppilaitoksen antaman hankintaluettelon tai kustannusarvion perusteella voidaan myöntää tukea välttämättömiin opiskelutarvikkeisiin (oppikirjat, työvälineet, työvaatetus yms.). Usein ensimmäisenä opintovuonna on eniten hankintoja.

10.1 Tietokoneen hankinta

Pääsääntöisesti tietokoneeseen ei myönnetä toimeentulotukea, koska opiskelijoiden on mahdollista käyttää oppilaitosten ja kirjastojen tietokoneita opinnoissaan. Jos oma tietokone on välttämätön opinnoissa,

tietokoneen hankintamenot huomioidaan toisen asteen opiskelijoilla, kun tietokone on välttämätön. Tällöin hakijan tulee toimittaa selvitys tietokoneen välttämättömyydestä oppilaitokselta. Hankintahinta huomioidaan edullisimman saatavilla olevan vaihtoehdon mukaan, kuitenkin enintään 300 €.

10.2 Ylioppilastutkintomaksut, pääsykoemaksut

Välttämättömiin ylioppilastutkintomaksuihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea.

Pääsykokeista aiheutuviin kuluihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea ilman ammatillista tutkintoa oleville.

Vanhojenpäivän puvustus: Ensisijaisesti ohjeistetaan asiakasta tiedustelemaan vaetetusta lainaksi esim. Granin lähiavusta.

10.3 Maahanmuuttajien kielikurssit

Maahanmuuttajien kielikurssimaksuihin voidaan myöntää tukea, jos tätä koulutusta ei muutoin järjesty ja se katsotaan tarpeelliseksi hakijan kotoutumissuunnitelmassa. Tutkintojen rinnastamispäätösten kustannukset yms. voidaan myöntää täydentävänä toimeentulotukena. Esim. YKI-testimaksu voidaan huomioida täydentävän toimeentulotuen menona kertaluonteisesti.

11. Perheryhmäkodissa asuvat nuoret

Nuori saa perheryhmäkodista kuukausittaisen käyttövaran 52 euroa. Lisäksi perheryhmäkoti vastaa hakijan kuluista seuraavien menoerien osalta: vaatteet, vähäiset terveydenhuoltomenot (esimerkiksi reseptivapaat lääkkeet), kohtuulliset harrastuskulut, puhelin, retket ja leirit, parturi ja hygienia sekä bussikortit.

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää tarpeen mukaan seuraaviin nuoren menoihin:

- optikon/silmälääkärin määräämät silmälasit edullisimman vaihtoehdon mukaan, jos silmälasit ovat silmätauti- tai puutteellisen näkökyvyn takia välttämättömät. Silmälääkärissä käynnin kustannuksiin (silmälääkärin näöntutkimus ja kohtuulliset toimistomaksut) voidaan myöntää toimeentulotukea vain, jos optikon lausunnon perusteella silmälääkärikäynti on välttämätön silmälasien määräämiseksi. Muissa tapauksissa, esimerkiksi jos kyseessä on silmätautihoito, asiakas ohjataan julkiseen terveydenhuoltoon.
- välttämätön henkilöllisyysasiakirja (henkilökortti, passi, oleskelulupa)
- matkakulut kahteen matkaan vuodessa sukulaisten luokse Suomessa edullisimman vaihtoehdon mukaan
- välttämättömiin opiskelumeluihin
- julkisen terveydenhuollon menot (terveyskeskuksen käyntimaksut, julkisen terveydenhuollon sairaala- ja hammashoitomaksut sekä julkisen terveydenhuollon tai määräämät, sairauden hoitoon tarkoitetut välttämättömät reseptilääkkeet). Terveydenhuollon laskut pyydetään toimittamaan sosiaalitoimistoon, josta ne maksetaan suoraan laskuttajalle.

- kohtuullista suuremmat harrastuskulut, joista neuvotellaan erikseen sosiaalityöntekijän kanssa.

Perheryhmäkodista itsenäistyvän nuoren tuki 400 euroa.

Jälkihuolto on 21 ikävuoteen asti kaikille perheryhmäkodin nuorille.

12. Vankeusajan toimeentulotuki

Vankilassa saatava ylläpito on vangin ensisijainen toimeentulojärjestelmä. Vanki voi hakea perusmenoihinsa tarvittaessa perustoimeentulotukea Kelasta.

Toimeentulotukea voidaan myöntää vangille tai vangin perheenjäsenille tapaamiskuluihin vain vankilan järjestämään perhetapaamiseen. Perhe tapaamisen matkakulut huomioidaan silloin, jos kyse on lapsen ja vankilassa olevan vanhemman tapaamisista. Aikuisten välisten tapaamisten matkakuluja ei pääsääntöisesti huomioida toimeentulotuessa menona. Vangin osalta myös muut perustellut syyt, kuten lähiomaisen hautajaiset voivat olla syy myöntää matkakuluihin täydentävää toimeentulotukea.

12.1 Asunnottoman, vapautuvan vangin palveluiden järjestämisvelvollisuus

Vapautuneen vangin tarvitsemien palveluiden järjestämisestä vastaa hänen kotikuntansa. Kunnan velvollisuutena on järjestää vapautuneelle välttämätön toimeentulo (perustoimeentulotuki Kelasta sekä asuminen määrääjäksi.

13. Edunvalvontapalkkio ja tilintarkastusmaksu

Edunvalvonnasta voi aiheutua oikeudenkäyntimaksuja ja lupa-asioiden käsittelymaksuja, edunvalvontapalkkio ja tilin tarkastusmaksu. Edunvalvontapalkkio on maksu, joka edunvalvonnassa peritään päämieheltä. Palkkion määrä vaihtelee. Maistraatti perii maksun edunvalvonnassa olevien holhoustilin tarkastamisesta. Edellä mainitut kulut huomioidaan eräpäivän mukaisesti täydentävän toimeentulotuen menoina. Minimiedunvalvontapalkkio ja tilintarkastusmaksu vuonna 2018 on yhteensä 280 euroa. Huomioitavaa on, että jos asiakas on asumispalveluissa, tulee edunvalvontapalkkio ottaa asiakkaan menona huomioon kunnan asumispalvelumaksupäätöstä tehtäessä. Täten se on huomioitu kuukausittain asumispalvelumaksua vähentävänä tekijänä eikä tarvetta toimeentulotuen hakemiseen edunvalvontapalkkion osalta tulisi syntyä.

14. Hammashuolto

Asiakkaan hakiessa tukea esim. hammasproteesiin, selvitetään ensin, onko perustoimeentulotuki haettu ja ohjataan tarvittaessa hakemaan se Kelasta. Hammasproteesista aiheutuneet kulut kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin, kun kyse on julkisen terveydenhuollon menoista. Kauniaisten hammashoitolassa valmistetaan proteeseja, joten proteesikustannukset ja siihen liittyvä muu hoito lukeutuvat tällöin julkisen terveydenhuollon menoihin.

15. Romaninaisen hame

Romaninaisen hameeseen voidaan myöntää avustusta enintään 420 euroa joka kolmas vuosi, mikäli asiakkaalla on pitkäaikainen perustoimeentulotuen asiakkuus. Jos asiakas on muuttanut toiselta paikkakunnalta, varmistetaan lähtökunnasta, milloin asiakkaalle on myönnetty toimeentulotukea romaanihameeseen.

16. Hautausmenot

Hautaamisesta aiheutuviin välttämättömiin menoihin voidaan myöntää toimeentulotukea, jos kuolinpesän varat eivät tule kattamaan hautauskuluja. Hautausavustus myönnetään takaisinperinnällä kuolinpesän omaisuudesta ja pesänhoitajaa pyydetään toimittamaan perukirja sen valmistuttua. Poikkeuksena perustoimeentulotukea saanut vainaja, jonka hautaukseen voidaan myöntää kohtuulliset hautauskulut ilman perintätäpääöstä. Perustoimeentulotuen asiakkuuden perusteella kuolinpesän varattomuus tiedetään, eikä perukirjaa tarvita varallisuuden tutkimiseen. Vainajan maksamattomia sairaala- ym. laskuja tai laskuja, jotka ovat saapuneet vainajan kuoleman jälkeen, ei oteta menoina huomioon, vaan ne jäävät kuolinpesän veloiksi.

Toimeentulotuki hautauskuluihin myönnetään maksusitoumuksena ja se tulee hakea ennen hautajaisten järjestämistä, sillä hautausavustus myönnetään maksusitoumuksena hankintamenettelylain mukaisesti valittuun sopimusliikkeeseen. Kauniaisten sosiaalitoimella on sopimus seuraavien palveluntarjoajien kanssa: 1) Hautaustoimisto Calla Oy, 2) varasijalla Mononen Oy. Hautauskulujen myöntämisperusteet ovat yhdenmukaiset, riippumatta uskontokunnasta tai seurakuntaan kuulumisesta.

Ostopalvelusopimuksen mukaiset hautauspalvelut sisältävät vainajan kuljetuksen, vaatetuksen, pukemisen sekä arkun.

Lisäksi voidaan ottaa huomioon välittömät hautaamisesta johtuvat seurakunnan maksut esimerkiksi haudan kaivamisesta ja kunnostuksesta johtuvat maksut sekä hautapaikkamaksu, jos seurakunta ei perukirjan valmistuttua myönnä niihin vapautusta varattomuuden perusteella, sekä polttohautauksesta aiheutuvat kulut.

Esimerkiksi vainajan kuljetus muulle kuin kotipaikkakunnalle hautaamista varten, muistokivi, kuolinilmoitus ja muistotilaisuuden kulut eivät kuulu huomioitaviin menoihin.

Hakemuksen liitteenä tulee olla pesänhoitajan yhteystiedot sekä selvitys kuolinpesän tuloista ja varoista ja kuolinpäivän tilinsaldo. Jos omaiset haluavat haudata vainajan ulkomaille, hyväksytään toimeentulotuessa hautajaiskulut (hautaustoimisto ja seurakunnan kulut) sen mukaisesti, mitä kulut olisivat olleet, jos vainaja haudattaisiin kuntayhtymän alueelle.

16.1 Hautausavustuksen hakeminen hautajaisten jälkeen

Jos omaiset hakevat täydentävää toimeentulotukea hautauskuluihin hautajaisten jälkeen, pyydetään omia esittämään perukirja, josta käy ilmi vainajan taloudellinen tilanne kuolinhetkellä. Vaikka perukirja olisi tappiollinen, eli varat eivät riitä sekä hautauskulujen että velkojen maksamiseen, mutta kuolinpesän varat riittävät kuitenkin hautauskuluihin, ei hautauskuluja myönnetä. Hautaus- ja pesänselvityskulut tulee aina kuolinpesän hoitajan maksaa pois ensimmäisenä, ennen vainajan tai kuolinpesän velkoja.

Omaisten hakiessa tukea hautausmenoihin jälkikäteen, huomioidaan menot sopimushintojen mukaisina.

16.2 Lähimaisen hautajaiset

Hautajaisvaatetus sisältyy perusosaan, kuten muukin vaatetus. Kun kyse on lähimaisen (vanhemmat, lapset, sisaret, isovanhemmat) hautajaisista, voidaan täydentävän toimeentulotuen menoina huomioida matkakustannukset hautajaisiin. Kukkavihkoihin ei myönnetä erillistä avustusta. Hautajaismatkoihin ulkomaille ei myönnetä tukea.

17. Ehkäisevä toimeentulotuki

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja oma-toimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta (Toimeentulotukilaki 1 § 2 mom.).

Kunnan tulee myöntää päättämiensä perusteiden mukaan ehkäisevää toimeentulotukea toimeentulotukilain 1 §:n 2 momentissa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää muun muassa tuen saajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, asumisen turvaamiseksi, ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi sekä muihin tuen saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin. (Toimeentulotukilaki 13 §)

Menettelytavat

Ehkäisevä toimeentulotuki on sosiaalityön työväline ja osa suunnitelmallista sosiaalityötä. Ehkäisevän toimeentulotuen myöntämistilanteissa tulee harkita sitä, miten henkilön / perheen sosiaalista suoriutumiskykyä tuetaan niin, että myönteiset vaikutukset olisivat kestäviä, ehkäisevät hakijan odotettavissa olevia toimeentulovaikauksia tai estävät varsinaisen toimeentulotuen tarpeen. Tavoitteena on pyrkiä parantamaan henkilön / perheen kuntoutumista ja toimeentulomahdollisuuksia sekä edellytyksiä kohentaa itse sosiaalisia ja taloudellisia olosuhteitaan. Ehkäisevää toimeentulotukea ei pääsääntöisesti peritä takaisin. Jos hakijalla on oikeus etuuteen, joka ei ole hänen käytettävissään hakuajankohtana (esim. onnettomuuden uhri, joka saa etuudet myöhemmin), voidaan myönnetty tuki periä hakijan myöhemmin käyttöönsä saamista varoista.

Ehkäisevän toimeentulotuen päätökseen kirjataan yksityiskohtaiset perustelut tuen myöntämisestä tai hylkäävän päätöksen syistä.